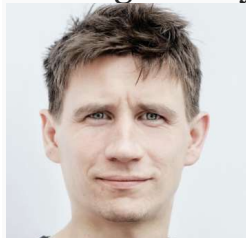

Heldigvis har vi brave Greta Thunberg og nu Klimabogen

Greta Thunberg i 2018 udenfor den svenske regeringsbygning, hvor hun startede sin strejke for klimaet. Nu står hun bag en fremragende ny bog om klimaet. Foto: Anders Hellberg/Wikimedia Commons

Rasmus Lund Nielsen 15.11.2022

KLIMA // BOGANMELDELSE – “Klima- og miljøkrisen er den største trussel, menneskeheden nogensinde har stået overfor.” Det er det livsvigtige budskab i Greta Thunbergs helt og aldeles fantastiske *Klimabogen*. For længe har “grådighed og egoisme – et meget lille antal menneskers mulighed for at tjene ufatteligt mange penge – stået i vejen for vores fælles velvære.” Derfor har hun samlet mere end 100 bidrag fra verdens førende eksperter på området, og deres budskab er klart: Katastrofen er meget tættere på, end vi går og tror, men der er håb endnu – og det er op til os, om vi vil.

Klimabogen

Skabt af Greta Thunberg

472 sider, 219,95 kr

Politikens Forlag

Er udkommet

Netop nu sidder verdens ledere samlet til FN's årlige klimakonference, den såkaldte COP. Det gjorde de også sidste år ved samme tid, og der deltog miljøforkæmperen Greta Thunberg også.

Umiddelbart efter mødet kunne hun konkludere, at der ikke var opnået nogen egentlige resultater. Mødet havde udelukkende været en “to uger lang fejring af status quo” og derudover én lang “blah, blah, blah.” Det egentlige arbejde, måtte man forstå på hende, fortsatte uden for hallerne, for indenfor gik det alt for langsomt.

Det skulle hun ikke have sagt. Som så ofte før fløj især borgerlige, midaldrende mænd til tasterne og forsøgte at sætte to streger under, hvor latterlig Greta var. Præcis som hun var latterlig nogle år tidligere, da hun som 16-årig gav en følelsesladet opsang til verdens ledere i FN og derefter endte som utallige memes på internettet, der gjorde grin med hende.

“Du kan selv være blah, blah, blah, Greta”

Mange var vel trætte af, at den ellers så søde, svenske skolepige, der i 2018 indledte sin skolestrejke for klimaet og med den mobiliserede og inspirerede hele verden, pludselig var blevet så sur at høre på. Nu havde de jo hørt, hvad hun havde at sige – og det måtte vel være alt rigeligt.

Forhenværende udenrigsminister Per Stig Møller skrev i en kommentar i en stor borgerlig avis, at nu er det på tide at “advare mod den demokratiforagtende blah, blah, blah-retorik”, og det samme medie forklarede siden på lederplads, hvordan verden i virkeligheden hænger sammen: “Du kan selv være blah, blah, blah, Greta” lød den modne overskrift, og så kunne hun ellers gå ind på sit værelse og komme ud, når hun engang gad deltage i den voksne samtale.

Er man imod demokrati, fordi man mener, at det hele af og til går op i priser på hakket oksekød, der bare ikke må stige, mens man med den anden hånd fortæller, at man gør “åh så meget” for klimaet?

De stejlede, fordi de mente, hun affejede den politiske, demokratiske indsats med “blah-retorikken”, men ærligt talt er den politiske indsats altid værd at fejre, og foragter man demokratiet, fordi man siger det højt? Er man imod demokrati, fordi man mener, at det hele af og til går op i priser på hakket oksekød, der bare ikke må stige, mens man med den anden hånd fortæller, at man gør “åh så meget” for klimaet? Det er vel rimeligt at kalde en spade for en spade – og når spaden er “blah”, er det vel i orden at kalde den det.

Greta Thunberg er ikke taget afsted til dette års klimakonference. Hun kalder det for “den nordlige halvkugles greenwashing festival”. Verdens ledere foregiver at gøre noget for klimaet, men gør i praksis nul og niks. Hun er i stedet taget derind, hvor det alt sammen begyndte. Hun demonstrerer foran parlamentet i Stockholm, og så har hun skabt denne helt tidssvarende og

bemærkelsesværdige *Klimabogen*. En klima-bibel, der bør stå i ethvert hjem, og som udkom kort før klimakonferencen i 14 lande. Herhjemme på Politikens Forlag.

“Enten bærer isen din vægt, eller også gør den det ikke”

Med *Klimabogen* har Greta Thunberg samlet mere end 100 bidrag fra verdens førende forskere, eksperter, aktivister og forfattere, og hun bidrager løbende med egne erfaringer. Derfor skriver hun også, at bogen samlet set er et produkt af deres bidrag – og deres pionerarbejde – fra klimakrisens frontlinje. Bogens 472 sider er simpelthen et kompendium af fakta, fortællinger, grafer og fotografier, der fortæller den pointe, som videnskaben længe har forsøgt at formidle: at klima- og miljøkrisen “er den største trussel, menneskeheden nogensinde har stået overfor”.

Derfor kan man heller ikke lade, som om alt i livet er til diskussion. Der er noget, der er sort-hvidt, og det er bogens vigtigste pointe. Som Thunberg fx skriver: “Enten bærer isen din vægt, eller også gør den det ikke.”

Det er ikke lig med, at bogen er demokratiforagtende: “Hensigten med denne bog er demokratisk, for demokratiet er vores bedste redskab til at løse krisen.”

Hun er overbevist om, at alle de vigtigste konklusioner endnu ikke er draget – og hun håber, du selv drager dem

Hun insisterer på, at den demokratiske samtale kan holde til, at man kalder en spade for en spade, og det er også svært at argumentere imod, at verdens ledere alt for længe har valgt kortsigtede løsninger for de få over bæredygtige løsninger for de mange: “De har brugt tiden på aktivt at forhale klimaforhandling ved at lave rammebetingelser fulde af smuthuller, der kun gavner deres egen kortsigtede nationale politik – og popularitet.”

Nu er klokken kvart i katastrofe, og det er naivt at tro, at rige lande i det globale nord kan opnå de helt enorme reduktioner, der er nødvendige, uden en systemisk omstilling. Jo mere man lader, som om svaret findes i den globale samfundsorden, der ifølge Thunberg: “hverken har love eller restriktioner til at beskytte os mod den vedholdende, selvdestruktive grådighed, der har bragt os på randen af afgrunden – desto mere tid spiller vi.”

Med bogen vil Greta Thunberg først og fremmest opfordre alle og enhver til at beslutte sig – og til at slutte sig til klimabevægelsen. Forandring kommer nemlig kun gennem et “enormt folkeligt pres”. Eller i det mindste til at beslutte sig for, om man vil bevare status quo, og om man vil det vel vidende, hvilke konsekvenser eksperter fortæller, det kan have – først for verdens udsatte, siden for os selv og for vores børnebørn.

Det er ideen med bogen, at den viden, eksperter har på deres respektive områder, “som helhed vil gøre dig i stand til at forbinde prikkerne.” Hun er overbevist om, at alle de vigtigste konklusioner endnu ikke er draget – og hun håber, du selv drager dem.

Greta Thunberg holder tale om sin klimastrejke i Berlin i 2021. Foto: Stefan Müller/Wikimedia Commons

“Den Sjette Store Masseuddøen”

Bogens mange bidrag fra eksperterne er korte, tre-fire sider hver, fantastisk skarpe og kan læses af alle uanset forudsætninger. Det er i sig selv en sejr.

Det 20. århundredes senkapitalisme har accelereret menneskets påvirkning til at stige eksponentielt på ganske få år, og det går nu så stærkt, at videnskaben advarer om, at vi har kurs mod den “Den Sjette Store Masseuddøen”.

Siden grundlæggelsen af FN’s klimapanel i år 1988 har vi ligefrem fordoblet “udledning af CO₂. En tredjedel af al menneskeskabt udledning har fundet sted siden 2005,” og dertil kommer: “Med jævne mellemrum lover vores ledere at opfylde en række ikke-bindende målsætninger,” og de præsenterer så nogle andre, “når de gamle er slået fejl”. Eller præsenterer tal, der er grønvasket, så de ser meget bedre ud, end de i virkeligheden er. Det er man nødt til at turde sige højt uden dermed at få skudt i skoene, man er imod demokratiet.

3 milliarder mennesker forbruger for eksempel i gennemsnit *mindre* energi om året end et amerikansk standartkøleskab

Der fortælles om “tipping points og feedbackmekanismer,” der indebærer store, irreversible forandringer, der kan være katastrofale. Og det skræmmende er her, at jo “mere vi lærer om, hvordan klimasystemerne fungerer, desto mere bekymrende ser det ud”. Der fortælles om, at klimakrisen medfører større risiko for konflikter, og om hvor *få* mennesker, der udleder urimeligt *meget*, og hvorfor dét så sjældent er noget, man vil tale om:

Hele “90 procent af det budget, der giver os 68 procent chance for at holde stigningen under 1,5 grad, er allerede opbrugt. Primært af det globale nord.” 3 milliarder mennesker forbruger for eksempel i gennemsnit *mindre* energi om året end et amerikansk standartkøleskab, og det er de 3 milliarder mennesker, der bliver ramt først. Hvorfor er dét så vanskeligt at erkende? Det er det måske, fordi “klima- og miljøkrisen er en akkumuleret krise, der rækker tilbage til kolonitiden og endnu længere bagud. Det er en krise, der udspringer af en forestilling om, at nogle mennesker er mere værd end andre.”

Det er bogens absolut vigtigste pointe, at der er *håb* endnu, men at det er op til os, om vi vil.

Det er mærkeligt opmuntrende at få det hele serveret råt for usødet. Der er i mine øjne og ikke mindst efter læsningen her, ikke nogen tvivl om, at vi kan, at vi *skal* – og et godt sted at starte er med *Klimabogen*. Den er nemlig alt andet end “blah”.

[Læs mere om klima i POV her.](#)

Greta Thunberg klimaklimaforandring

Rasmus Lund Nielsen

Født i 1989 og cand.mag. i dansk og litteraturhistorie ved Aarhus Universitet. Siden alt fra forlagsredaktør til barista. Forkærlighed for det skæve, eksentriske og ekstatiske.